

I Gunnarskog: Vi tog en svängom på Rexebroa

22 nya hem kring vägkorset i Stommen

Klenod i linneskåp: 5 meters drällduk

Inte mindre än 22 nya hem har vuxit upp runt det stora vägkorset i Stommens by i Gunnarskog sedan jag var barn, berättar kyrkvårdsmor Hilma Mårtensson som tillsammans med maken Märten styr och ställer på den gula gården "Där Framme" just ovanför kyrkan. Och det är roligt att det blir litet mer liv och rörelse, fortsätter hon, även om man aldrig i livet skulle kunna önska sig in till en stenlagd stadsgata.

Hilma Mårtensson har all anledning att vara stolt över sin granna drällduk i värdemönster 5 meter lång och efter alla tvättar mjuk som siden.

Det var på sin tid fru Mårtenssons mor som regerade gården med fast och dugande hand. Vi var inte gamla jag och min syster, säger fru Mårtensson, när far gick bort och sedan var det för min mor att axla ansvaret. Och det gjorde hon på sådant sätt, att hon vann allas respekt och beundran. Utan skryt kan jag säga, att hon var Gunnarskogs duktigaste kvinna.

Hon hade varit ute och sett sig litet omkring också. Hon reste till Amerika när hon var 22 år och hon ville att vi också skulle ge oss över ett tag, för att få se litet annat än Gunnarskog. Nu blev det inte så. Men däremot skickade hon ut oss på skolor och min syster fick gå på Agnetebergs

väva. Men vad vävningen beträffar, hade jag en så god läromästare i min mor, som var en riktig konstväverska, att grunderna de var allt redan lagda hemma på gården. Det har också fortsatt att vara min hobby genom åren och många är de dukar i dräll som tillverkats här på gården bl. a. Hon visar stolt upp linneskåpets klenod en fem meters lång drällduk i det s. k. värdemönstret och hennes stolthet har då allt berättigande. Det finns inget vävsätt, som är så vackert, som drällen och när den sedan är gjord med mästarehand så är det verkligen något av ett konstverk. Hon fick också ett hedersdiplom av Värmlands Hushållningssällskap på Karlstadsutställningen där den

hända att vi tog oss en svängom på "Rexebroa" härborta. Pojkarna sopade den och den varade länge fin för då fanns det inga bilar som susade upp damm. Och så kom det någon handklaver-spelare någonstans ifrån och så trädde dansen med liv och lust.

Användes ofta folkdräkten, fortsatte vi vårt frågande. Det är klart, om man skulle bort på någon tillställning utomsocknes och också annars vid högtidliga tillfällen hemomkring så åkte den på. Min syster hon gjorde sin i ordning, när hon skulle på folkhögskolan och det var mammas gamla som hon sydde om, den som hon i sin tur skaffade sig, när hon skulle till Amerika.

Husbo'n själv herr kyrkvärden

Den gula gården "Där framme" omgiven av lummig grönska.

folkhögskola hos rektor Dahlgren och jag på hushållsskolan i Karlstad, som då förestods av fru Engvall-Gardell en enastående duktig rektor. Hon förstod sig på ungdom hon och den tiden där minns jag gärna och med glädje.

Det var ju under kristiden så det var si och så med råvarorna. Makaroner, kom jag ihåg, fick vi göra själva och smörtårten kallades falsk, därför att smöret till den fick drygas ut med gräddmjölk.

Vi lärde oss också att sy och

var med. Linet är förstas från gården, frågar vi. Naturligtvis, kommer det med sådan självklarhet och strängt taget hade man inte behövt fråga om det. Verkligen hemslöjd det är alster, som liksom vuxit fram inom det egna hemmet från början till slut.

Men vi kommer tillbaka till ungdomsåren. Vi samlades på kvällarna vi ungdomar härnere på slutningarna ovanför kyrkan som var härliga att leka ringlekar på och andra sådana sällskapslekar. Ibland kunde det också

Mårten Mårtensson har sällat sig till vårt sällskap och han talar om för oss, att visserligen kommer han från Sveg ursprungligen, men numera är han helt värmlänning och tycker att vackrare trakt än Gunnarskog, det får man leta efter. Han är en sådan där man stor och reslig och förtroendegivande, som helt enkelt bara hör ihop med kommunalstyrelse och nämnder och det är inte heller i så många styrande sammanhang som han inte på ett eller annat vis varit med i. Nu har han dra-

git sig tillbaka från allt utom sitt kyrkvärdskap, som han tycker blir mer intressant och givande för varje år som går. Jag tyckte jag hade suttit länge nog i fullmäktige och nämnd och alla de andra styrelserna, säger han, och jag anser att man skall låta deras härliga opitimismo försvinner.

Gården har tagit mycket arbete av honom, men han är bonde av håg och lust och har inte tagit den dagliga mödan som slit, utan tvärtom som en välsignelse. Stundtals har han skött den ensam. stundtals med dagverkehjälp, men nu har den yngste sonen kommit hem och nu arbetar de båda sida vid sida i ömsesidigt givande gemenskap.

Vi kommer förresten in på ordet bonde i vårt samtal. Det är ett underbart ord, säger vi, som ger vision av styrka och frihet och äganderätt. Ja, nu har det fått den gamla klangen tillbaka, säger de, men det var en tid, när det användes som skällsord. Men vi använder yrkesbetäckningen med stolthet och har så alltid gjort. Det fanns allt tider när vi betraktades med överlägsenhet, när vi kom in till städerna, inflikar mor Hilma, men nu är det annorlunda. Som rätt och skönt är tillägger vi. Vår Märta Lejon har sagt det där mycket vackert vid ett tillfälle, fortsätter fru Mårtensson. Fram skall Du stiga Du landsbygdens kvinna, skriver hon, och vi tycker nog att vi med all rätt kan göra det. Man blir inte så förvånad när man får höra att Hilma Mårtensson suttit som ordförande i SLKF i Gunnarskog i åtskilliga år. Allt vad det innebär finns runt omkring henne i miljön i hennes hem.

Ännu en dyker upp i vår krets en linlugg någonstans i första hälften av tonåren. Det är gårdens sommarpojke Jan, stockholmare men gunnarskogsbo för åttonde sommaren i rad nu. Det är lika roligt varenda gång vi möter honom, säger sommarföräldraparet och vad Jan själv tycker syns nästan på hans brunbrända och blåbärsfärgade uppenbarelse. Jag har allt lärt mej en

Kyrkvärdsfolkets utsikt från vedandatrappan kan knappast vara vackrare enligt egen utsago med kyrktornet som dominerande blickpunkt.

del om lantbruk, säger han. Ja, han är väldigt duktig att hjälpa till intygar Mårten Mårtensson. Men som tur är kommer hans jämnåriga och lockar honom med bad och lek och allt det där. Det är ju strängt taget därför han är här.

Innan vi går får vi syn på den fina paraden av gevär, som hänger uppradade i arbetsrummet. Nu blir det bara älgjakten, säger hr

Mårtensson, men tidigare jagade jag mycket. Intresset för det har förresten gått i arv. Här finns t. ex. min fars björnmuskedunder. Och vår fantasi sätter sig lydigt i funktion. Det är förresten inte så svårt att på den näthinna få fram en ståtlig och modig björnjägare. Ättingen har man ju framför sig grann och reslig trots de många åren som ligger bakom.

Linda.

Mårten Mårtensson med sin sommarson Jan på manbyggnadens trappa.